

Budúcnosť Slovenska závisí od kvalitného technického vzdelávania

16.7.2026 - | SAV

Slovenská akadémia vied sa pripája k spoločnej výzve akademického sektora a zamestnávateľských organizácií na podporu technického a STEM vysokoškolského vzdelávania ako strategickej investície do konkurencieschopnosti Slovenska. Celé pôvodné znenie otvoreného listu ministrovi školstva uvádzame nižšie.

Vážený pán minister,

obraciame sa na Vás v mene slovenských technických univerzít, zamestnávateľských zväzov a priemyselných organizácií so spoločnou výzvou, aby pripravované rozhodnutia o financovaní vysokých škôl podporovali dlhodobé strategické záujmy Slovenskej republiky.

Slovensko potrebuje urobiť správne rozhodnutia, ktoré mu zabezpečia konkurencieschopnosť. Ak chceme byť krajinou, ktorá moderné technológie nielen vyrába, ale ich aj navrhuje a vyvíja, musíme systematicky podporovať technické vysokoškolské vzdelávanie a prípravu nových inžinierov.

Priemysel vytvára viac ako pätinu pridanej hodnoty slovenskej ekonomiky, zabezpečuje takmer 95 % exportu krajiny a patrí medzi hlavné piliere hospodárskeho rastu. Budúcnosť nášho priemyslu však nemôže stáť na lacnej pracovnej sile, ale na výskume, vývoji, automatizácii, robotizácii, umelej inteligencii a vlastných inováciách. Na to potrebujeme tisíce kvalitných technických odborníkov. Podľa analýz môže do roku 2035 Slovensku chýbať viac ako 70 tisíc vysokoškolsky vzdelaných odborníkov v technických a prírodovedných odboroch. Bez dostatočného počtu inžinierov nebude možné udržať konkurencieschopnosť priemyslu, ani naplniť ambíciu premeniť Slovensko z montážnej ekonomiky na inovačnú s pridanou hodnotou.

Ak má byť Slovensko krajinou, ktorá stavia budúcu prosperitu na výskume, vývoji a inováciách, systém financovania vysokých škôl musí vytvárať motiváciu predovšetkým pre prípravu vyššieho počtu kvalitných inžinierov v STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) odboroch, ktoré predstavujú prepojenie prírodných vied, technológií, inžinierstva a matematiky, nie pre zvyšovanie počtu absolventov končiacich štúdium už na bakalárskom stupni. Technické bakalárske štúdium pripravuje absolventa predovšetkým na aplikáciu existujúcich technológií, kým inžinierske štúdium rozvíja schopnosť navrhovať nové technické riešenia, viesť vývojové projekty, pracovať vo výskume a niešť zodpovednosť za komplexné technologické procesy. Nesúhlasíme preto s trendom presúvať ťažisko technického vysokoškolského vzdelávania na profesijne orientované bakalárske študijné programy. Slovensko nebude konkurencieschopné väčším počtom bakalárov, ale vyšším počtom kvalitných inžinierov schopných navrhovať nové technológie, riadiť výskum, vývoj a vytvárať inovácie.

Je preto mimoriadne dôležité, aby nastavenie financovania vysokých škôl motivovalo univerzity aj študentov k rozhodnutiam v súlade s dlhodobými strategickými záujmami Slovenska. Finančné mechanizmy by nemali stimulovať k skracovaniu technického vzdelávania alebo k oslabovaniu inžinierskeho stupňa štúdia. Naopak, štát by mal vytvárať podmienky, aby čo najviac talentovaných bakalárov pokračovalo v druhom stupni štúdia. Financovanie by malo zohľadňovať aj kvalitu výsledkov – úspešnosť ukončenia štúdia, uplatnenie absolventov vo vyštudovanom odbore, spoluprácu s priemyslom, výskumné výsledky a prínos pre konkurencieschopnosť Slovenska.

Technické študijné programy patria medzi ekonomicky najnáročnejšie. Vyžadujú moderné laboratóriá, špecializované prístrojové vybavenie, experimentálnu výučbu a úzku spoluprácu s priemyslom. Znamená to kvalitnú infraštruktúru, ktorá je nevyhnutnou podmienkou na získanie a udržanie talentu. Na zastaraných zariadeniach nemožno robiť špičkový výskum, ani prilákať kvalitných študentov a výskumníkov. Preto je potrebné vyrovnať dlhoročný investičný dlh, keďže výsledky týchto investícií sa prejavia až v horizonte 5 až 10 rokov. Žiadame preto zásadné zvýšenie celkového objemu financií pre technické a STEM odbory tak, aby zodpovedal reálnym nákladom modernej technickej výučby.

Bez kvalitného, moderného a výskumne ukotveného technického vzdelávania Slovensko riskuje stratu inovačnej kapacity, technologickej suverenity a schopnosti vyvíjať vlastné technológie, inovácie a produkty s vysokou pridanou hodnotou. Len zvyšovanie počtu kvalitných inžinierov a verejné politiky vo vysokom školstve, ktoré budú systematicky podporovať kvalitné STEM vzdelávanie, vytvárajú predpoklady na úspešné uplatnenie Slovenska v medzinárodnej konkurencii a na dlhodobý hospodársky rast založený na znalostiach, výskume a inováciách.

Investícia do technického a STEM vzdelávania preto nie je výdavok. Je to strategická investícia do budúcej prosperity Slovenskej republiky.

Signatári:

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky

Digitálna koalícia

IT Asociácia Slovenska

Klub 500

Republiková únia zamestnávateľov

Slovenská akadémia vied

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Slovenská technická univerzita v Bratislave

Technická univerzita v Košiciach

Technická univerzita vo Zvolene

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne

Zväz priemyselných výskumných a vývojových organizácií

Zväz strojárskoho priemyslu Slovenskej republiky

Žilinská univerzita v Žiline

Ilustračné foto: Katarína Gáliková

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13811&source_no=20